

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ DAİRE

İPEK VE DİĞERLERİ – TÜRKİYE
(Başvuru no. 17019/02 VE 30070/02)

KARAR

STRAZBURG

3 Şubat 2009

İşbu karar AIHS'nin 44/2 maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir. Şekli düzeltmelere tabi olabilir.

USUL

T.C. vatandaşları Çetin İpek, Murat Özpamuk ve Seyithan Demirel (“başvuranlar”) tarafından Türkiye Cumhuriyeti aleyhine, sırasıyla 9 Şubat 2002 ve 30 Nisan 2002 tarihlerinde, İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına ilişkin Sözleşme’nin (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi - AİHS) 34. maddesi uyarınca yapılan 17019/02 ve 30070/02 numaralı başvurular sonucu bu dava görülmektedir.

Başvuranlar, Diyarbakır Barosu avukatlarından M.S. Tanrıku tarafından temsil edilmiştir.

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

Başvuranlar, 1985 doğumludurlar ve Diyarbakır’da ikamet etmektedirler. Olayların gerçekleştiği sırada on altı yaşındaydılar.

Resmi belgelere göre, polis, PKK hakkında sürmekte olan bir soruşturma ile bağlantılı olarak, söz konusu örgüte üyelikten şüpheli ikinci başvuranın, kırsal bölgeden, örgüt adına şehirlerde faaliyet yürütmek amacıyla geldiği hususunda bilgi almıştır. İkinci başvuranın Diyarbakır’daki adresini tespit eden polis, 1 Aralık 2001 tarihinde saat 01:20’de binada arama yapmış ve ikinci başvuruyu yakalamıştır. Arama sırasında evde bulunan diğer başvuranlar da, örgüt ile muhtemel herhangi bir bağlarını tespit etmek amacıyla aynı şekilde yakalanmış ve gözaltına alınmışlardır. Polis, arama sırasında, yasadışı veya suçlayıcı bir unsura rastlamamıştır.

Aynı gece, saat 02:15 civarında, başvuranlar, sağlık muayenesi için Diyarbakır Devlet Hastanesi’ne götürülmüştür.

Gözaltı tutanaklarına göre, polis, birinci ve üçüncü başvuranların babalarına ve ikinci başvuranın annesine başvuranların yakalandıklarını ve gözaltına alındıklarını bildirmiştir.

2 Aralık 2001 tarihinde, polis, birinci başvuranın evini aramış, ancak, yasadışı veya suçlayıcı herhangi bir şey bulmamıştır.

Polisin talebi üzerine, Diyarbakır Cumhuriyet Savcısı (bundan sonra savcı olarak anılacaktır), 3 Aralık 2001 tarihinde başvuranların gözaltı süresini iki gün süreyle uzatmıştır.

Aynı tarihte, başvuranlar polis tarafından sorgulanmıştır. Devlet Güvenlik Mahkemeleri’nin yetki alanına giren suçlarla suçlandıkları için yaşlarına rağmen avukat yardımından faydalanamamışlardır.

Gözaltı tutanaklarında, başvuranların gözaltı sürelerinin bitimi, 4 Aralık 2001 tarihi saat 10:40 olarak kaydedilmiştir.

Aynı gün daha sonra, başvuranlar, sağlık muayenesi için Bağlar Sağlık Kliniği’ne götürülmüşlerdir.

Daha sonra, başvuranlar ilk önce savcının daha sonra da Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin (bundan sonra DGM olarak anılacaktır) huzuruna çıkarılmışlardır. DGM, başvuranların ifadelerini dinledikten sonra tutuklanmaları kararını vermiştir.

5 Aralık 2001 tarihinde, Savcı, esas olarak başvuranların ön soruşturma sırasında elde edilen ifadelerine dayanarak, DGM'ye, ikinci başvuruları yasadışı örgüte üyelikle ve diğer başvuranları örgüte yardım ve yataklık yapmakla suçlayan bir iddianame sunmuştur. Suçlamalar, sırasıyla, Türk Ceza Kanunu'nun 168 ve 169. maddeleri uyarınca yapılmıştır.

5 Şubat 2002 tarihinde DGM'de düzenlenen ilk duruşmada, başvuranlar serbest bırakılmıştır.

DGM önünde görülen bu davaya ilişkin olarak taraflarca ek bir belge sunulmamıştır.

HUKUK

I. AİHS'İNİN 5. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuranlar, AİHS'nin 5. maddesinin 1., 3., 4. ve 5. paragraflarının ihlal edildiği konusunda şikayetçi olmuşlardır. Söz konusu maddenin ilgili kısımları şöyledir:

“1. Herkesin kişi özgürlüğüne ve güvenliğine hakkı vardır. Aşağıda belirtilen haller ve yasada belirlenen yollar dışında hiç kimse özgürlüğünden yoksun bırakılamaz.

...

(c) Bir suç işlediği hakkında geçerli şüphe bulunan veya suç işlemesine ya da suçu işledikten sonra kaçmasına engel olmak zorunluluğu inancını doğuran makul nedenlerin bulunması dolayısıyla, bir kimsenin yetkili merci önüne çıkarılmak üzere yakalanması ve tutulu durumda bulundurulması;

3. Bu maddenin 1.c fıkrasında öngörülen koşullara uyarınca yakalanan veya tutulu durumda bulunan herkes hemen bir yargıç veya adli görev yapmaya yasayla yetkili kılınmış diğer bir görevli önüne çıkarılır; kendisinin makul bir süre içinde yargılanmaya veya adli kovuşturma sırasında serbest bırakılmaya hakkı vardır. Salıverilme, ilgilinin duruşmada hazır bulunmasını sağlayacak bir teminata bağlanabilir.

4. Yakalama veya tutuklu durumda bulunma nedeniyle özgürlüğünden yoksun kılınan herkes, özgürlük kısıtlamasının yasaya uygunluğu hakkında kısa bir süre içinde karar vermesi ve yasaya aykırı görülmesi halinde kendisini serbest bırakması için bir mahkemeye başvurma hakkına sahiptir.

5. Bu madde hükümlerine aykırı olarak yapılmış bir yakalama veya tutulu kalma işleminin mağduru olan herkesin tazminat istemeye hakkı vardır.”

A. Kabul edilebilirliğe ilişkin

Hükümet, AİHM'den, başvuruyu, AİHS'nin 35/1 maddesi uyarınca iç hukuk yollarının tüketilmesi şartına uyulmaması gerekçesiyle reddetmesi talebinde bulunmuştur. Bu bağlamda, ilk olarak, başvuranların, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 128. maddesi ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 19. maddesi uyarınca tutukluluklarının kanuna uygunluğu konusunda itirazda bulunabileceklerini ileri sürmüştür. İkinci olarak, Hükümet, başvuranların, kanun dışı yakalanan veya tutuklanan kimselere tazminat verilmesi hakkında 466 sayılı

Kanun uyarınca tazminat talebinde bulunabileceklerini belirtmiştir. Hükümet, ayrıca, başvuruların altı ay kuralına uymadığını öne sürmüştür.

Başvuranlar, Hükümet'in iddialarını reddetmişlerdir.

Hükümet'in itirazlarının ilk kısmına ilişkin olarak, AİHM, benzer davalarda bu tür itirazları incelemiş ve reddetmiş olduğunu hatırlatır (bkz., örneğin, *Öcalan – Türkiye* [BD], no. 46221/99; *Ayaz ve Diğerleri – Türkiye*, no. 11804/02, 22 Haziran 2006; *Hacı Özen – Türkiye*, no. 46286/99, 12 Nisan 2007). AİHM, bu davada, söz konusu başvurulardaki kararlarından sapmasını gerektirecek özel bir durum görmemiştir. Yukarıda belirtilenler karşısında, AİHM, Hükümet'in itirazını reddetmiştir.

Hükümet'in itirazlarının ikinci kısmı hususunda AİHM, AİHS kurumlarının yerleşik içtihadına göre, iç hukuk yolunun mevcut olmaması halinde altı ay süresinin, AİHS ihlali oluşturduğu iddia edilen eylemin gerçekleştiği tarihten itibaren işlemeye başladığını, ancak, devam eden bir duruma ilişkin olduğu takdirde altı ay süresinin söz konusu durumun sona erdiği tarihten itibaren işlemeye başladığını yinelemiştir (bkz., örneğin, *Cengiz Polat – Türkiye*, no. 40593/04, 11 Aralık 2007). Somut davada, başvurular 4 Aralık 2001 tarihinde tutuklanmışlar ve sırasıyla 9 Şubat 2002 ve 30 Nisan 2002 tarihlerinde AİHM'ye başvurmuşlardır. Buna göre, başvuru, şikayet konusu eylemin sona erdiği tarihten itibaren altı ay içinde yapılmıştır. Yukarıda belirtilenler karşısında, AİHM, Hükümet'in bu konudaki itirazını da reddetmiştir.

AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı çerçevesinde başvurunun bu kısmının dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, ayrıca, başka açılardan bakıldığında da kabuledilemezlik unsuru taşımadığını tespit etmiştir. Bu nedenle başvurunun bu kısmı kabuledilebilir niteliktedir.

B. Esas

1. 5/1 madde

Başvuranlar, yakalanmalarını haklı gösteren geçerli bir şüphenin mevcut olmadığını ileri sürmüşlerdir.

Hükümet buna karşı çıkmıştır. Başvuranların bir terör örgütüne üye olmak ve kentsel alanlarda örgüt adına faaliyet yürütmek şüphesiyle gözaltına alındıklarını belirtmiştir.

AİHM, 5/1 (c) maddesi uyarınca geçerli bir şüphe üzerine yakalamanın haklı çıkarılması için, polisin suçlama yapmak için yakalama anında veya başvuran gözaltındayken yeterli delil elde etmiş olmasının gerekli olmadığını yinelemiştir (bkz., *Brogan ve Diğerleri – İngiltere*, 29 Kasım 1988). Ayrıca, yakalanan kişinin sonuçta suçlanması veya mahkeme önüne çıkarılması da gerekli değildir. Sorgulama için gözaltına alınmanın amacı, tutuklamanın dayanağını oluşturan şüpheleri doğrulamak veya ortadan kaldırmak suretiyle cezai soruşturmayı ilerletmektir (bkz., *Murray – İngiltere*, 28 Ekim 1994).

Ancak, şüphenin geçerli nedenlere dayanması gereği, keyfi yakalama ve tutuklamaya karşı korumanın temel bir bölümünü oluşturmaktadır. İyi niyetle şüphe duyulması yeterli değildir. "Geçerli şüphe" sözleri, ilgili kişinin suç işlemiş olabileceğine dair tarafsız bir

gözlemciyi ikna edebilecek delil veya bilgilerin mevcut olması anlamına gelmektedir (bkz., *Fox, Campbell ve Hartley – İngiltere*, 30 Ağustos 1990). AİHM, bu bağlamda, geçerli şüphenin mevcut olmadığı durumda, kişinin yakalanması veya gözaltına alınmasının, onun itirafta bulunması, başkaları aleyhine ifade vermesi veya ondan geçerli şüpheye dayanak oluşturabilecek delil veya bilgi temin etmek amacıyla uygulanmaması gerektiğini vurgulamıştır (bkz., *Cebotari – Moldova*, no. 35615/06, 13 Kasım 2007).

AİHM, bu bağlamda, ikinci başvuranın, üyesi olduğundan ve adına faaliyet yürütmek için şehre gittiğinden şüphelenildiği yasadışı silahlı bir örgüte yönelik yürütülen soruşturma zarfında yakalandığını kaydetmiştir. Bu şartlarda, hakkındaki şüphe, 5/1 (c) maddesinin gerektirdiği düzeye ulaşmış olarak değerlendirilebilir, zira, özgürlükten mahrum bırakmanın amacı söz konusu yasadışı örgütle olan ilişkisine dair şüpheleri doğrulamak veya ortadan kaldırmaktır. Yukarıda belirtilenler karşısında, AİHM, Özpamuk'a ilişkin olarak AİHS'nin 5/1 maddesinin ihlal edilmediği kararını vermiştir (bkz., *Saraçoğlu ve Diğerleri – Türkiye*, no. 4489/02, 29 Kasım 2007).

Ancak, diğer başvuranların, sadece, arama sırasında ikinci başvuranın evinde buldukları için yakalandıkları anlaşılmaktadır. Bu durum karşısında ve aksini gösteren bir bilgi veya belge olmadığına göre, AİHM, yakalanmaları sırasında bu başvuranların, AİHS'nin 5/1 (c) maddesi anlamı dahilinde, suç işlemiş olabileceklerine dair geçerli bir şüphe üzerine veya suç işlemelerini engellemek için yakalanmadıklarını değerlendirmiştir (bkz., *Tuncer ve Durmuş – Türkiye*, no. 30494/96, 2 Kasım 2004). Dolayısıyla, İpek ve Demirel'e ilişkin olarak söz konusu hüküm ihlal edilmiştir.

2. 5/3 madde

Başvuranlar, gözaltı sürelerinin makul süre şartını aştığı konusunda şikayetçi olmuşlardır.

Hükümet, başvuranların, yaklaşık üç gün dokuz saatlik gözaltı sürelerinin ilgili zamanda yürürlükte olan mevzuatla ve ayrıca AİHS içtihadıyla uyumlu olduğunu ileri sürmüştür. Bilhassa, davanın karmaşıklığının, başvuranların bir terör örgütüyle ilişkilerinin ve delillerin durumunun başvuranların gözaltı süresinin devam etmesine neden olduğunu ve somut davada gerekli titizliğin gösterildiğini belirtmiştir.

AİHM, 5/3 maddenin, herhangi bir kötü muamelenin tespit edilmesi ve kişisel özgürlüğe yapılan herhangi bir haksız müdahaleyi asgari düzeyde tutmak amacıyla yakalanan veya tutulu durumda bulunan herkesin hemen bir yargıç veya adli görev yapmaya yasayla yetkili kılınmış diğer bir görevli önüne çıkarılmasını gerektirdiğini gözlemlemiştir. Bu konuya ilişkin çabukluğun her davanın koşullarına göre ayrı olarak değerlendirilmesi gerekli olmakla birlikte (bkz., diğer içtihatların yanı sıra, *Aquilina – Malta* [BD], no. 25642/94), 5/3 maddenin bu şartı tarafından öne sürülen sıkı zaman kısıtlaması yorumda çok az esnekliğe yer bırakmaktadır. Aksi halde, usule ilişkin güvence kişinin zararına olarak önemli ölçüde zayıflar ve bu hüküm tarafından koruma altına alınan hakkın esasının zarar görmesi tehlikesi mevcut olur (bkz., örneğin, *McKay – İngiltere* [BD], no. 543/03).

AİHM, muhtelif seferlerde, terör suçlarına yönelik soruşturmanın yetkililer için şüphesiz özel sorunlar ortaya koyduğunu ifade etmiştir (bkz., yukarıda anılan, *Brogan ve Diğerleri*; yukarıda anılan *Murray*; *Aksoy – Türkiye*, 18 Aralık 1996; *Demir ve Diğerleri – Türkiye*, 23 Eylül 1998; *Dikme – Türkiye*, no. 20869/92). Ancak, bu, soruşturma

makamlarının, yerel mahkemelerin etkili denetiminden ve AİHS'nin denetleyici organlarından bağımsız olarak terörle ilgili bir konu olduğunu ileri sürdükleri her zaman şüphelileri sorgulamak için yakalamak konusunda 5. madde uyarınca açık çekleri (*carte blanche*) olduğu anlamına gelmemektedir (bkz., yukarıda anılan *Murray*).

AİHM, yargı denetimi olmadan gözaltında tutma için öngörülen sıkı zaman kısıtlamasının azami dört gün olduğunu yinelemiştir (bkz., yukarıda anılan *McKay*). Somut davada, başvuranlar, yakalandıktan yaklaşık üç gün dokuz saat sonra hakim önüne çıkarılmışlardır. Buna göre, başvuranların gözaltı süresi, ilk bakışta (*prima facie*), 5/3 maddenin gerekleri ile uyumludur. Ancak, aşağıda belirtilen hususi gerekçeler nedeniyle, AİHM, başvuranların hakim önüne gecikmeli olarak çıkmalarının, söz konusu hüküm kapsamında, yeterince ivedi olmadığını değerlendirmiştir. İlk olarak, AİHM, başvuranların yakalandıkları sırada reşit olmadıkları hususuna büyük önem vermektedir. Ancak, bu hususun soruşturma makamları ve bilhassa başvuranların gözaltı süresini iki gün süreyle uzatan Savcı tarafından dikkate alınmadığı gözükmektedir. İkinci olarak, reşit olmamış bu kişiler, Devlet yetkilileri tarafından gerçekleştirilebilecek muhtemel keyfi eylemler karşısında avukat erişimi gibi herhangi bir koruma olmaksızın üç günden uzun bir süre hapsedilmişlerdir. Son olarak, bu süre zarfında, polis tarafından başvuranlara ilişkin olarak yerine getirilen tek soruşturma işlemi, başvuranların 3 Aralık 2001 tarihinde – yani yakalanmalarından yaklaşık iki gün sonra ve hakim önüne çıkarılmadan bir gün önce – sorgulanmaları ile sınırlı gözükmektedir. Başka soruşturma tedbirleri alınmış olsa dahi Hükümet bunları AİHM'ye sunamamıştır. Bu şartlarda, AİHM, özellikle başvuranların yaşlarının genç olması karşısında, Hükümet tarafından genel hatlarıyla öne sürülen iddialardan hiçbirinin, terör soruşturmaları kapsamında olsa dahi, gözaltında üç günden fazla tutulmalarını haklı çıkarmaya yeterli olmadığı görüşündedir.

Bu koşullarda, AİHM, yetkililerin başvuranları hakim önüne daha erken çıkarmalarını engelleyecek hususi zorluklar veya istisnai koşulların mevcut olmadığını tespit etmiştir (bkz., üzerinde gerekli değişiklikler yapıldıktan sonra, *Kandzhov – Bulgaristan*, no. 68294/01, 6 Kasım 2008¹; *Koster – Hollanda*, 28 Kasım 1991; *Rigopoulos – İspanya*, no. 37388/97).

Dolayısıyla, AİHS'nin 5/3 maddesi ihlal edilmiştir.

3. 5/4 madde

Başvuranlar, 5/4 madde uyarınca, iç hukukta, yakalanmalarının ve gözaltına alınmalarının kanuna uygunluğuna karşı itirazda bulunmalarını sağlayacak etkili iç hukuk yollarının mevcut olmadığını iddia etmişlerdir.

Hükümet, ilgili zamanda yürürlükte olan Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 128. maddesinin, tutukluluklarının kanuna uygunluğuna ilişkin itirazda bulunmalarını sağlayacak etkili hukuk yolu sunduğunu ileri sürmüştür.

AİHM, somut davadaki konularla benzer konular ortaya koyan bazı davalarda, Hükümet'in yukarıda belirtilen iddiasını reddetmiş olduğunu ve AİHS'nin 5/4 maddesinin ihlalini tespit etmiş olduğunu belirtmiştir (bkz., diğer içtihatların yanı sıra, yukarıda anılan *Öcalan*; *Özçelik – Türkiye*, no. 56497/00, 20 Şubat 2007; yukarıda anılan *Saraçoğlu ve*

¹ Karar henüz kesinleşmemiştir.

Diğerleri). AİHM, bu davada, eski kararlarından sapmasını gerektirecek özel bir durum görmemiştir.

Sonuç olarak, AİHM, AİHS'nin 5/4 maddesinin ihlal edildiği kararını vermiştir.

4. 5/5 maddesi

Başvuranlar, 5/5 madde uyarınca, yakalanmalarının ve tutuklanmalarının kanunsuzluğuna ilişkin olarak tazminat haklarının olmadığı konusunda şikayetçi olmuşlardır.

Hükümet, yasadışı tutukluluklar durumunda, tazminat talebinin, kanun dışı yakalanan veya tutuklanan kimselere tazminat verilmesi hakkında 466 sayılı Kanun uyarınca, ilk derece mahkemesinin nihai kararından itibaren üç ay içinde yapılabileceğini yinelemiştir.

AİHM, 466 sayılı Kanun uyarınca, diğer hususların yanı sıra, kanuna aykırı olarak özgürlükten mahrum bırakma veya kişinin kanuna uygun olarak yakalanıp hakkında kovuşturma yapılmaması veya kovuşturma sonucu beraatine veya ceza verilmesine mahal olmadığına karar verilmesi gibi hususlar sonucu görülen zarar karşılığı tazminat davasının açılabilceğini kaydetmiştir.

AİHM, başlangıç olarak, başvuranların tutukluluklarının iç hukukla uyumlu olduğunu gözlemlemiştir. Dolayısıyla, 466 sayılı Kanun'un 1/1 maddesince öngörülen hukuk yolunu kullanarak kanuna aykırı olarak özgürlükten mahrum bırakılmaya karşılık tazminat talebinde bulunamazlardı (bkz., *Çetinkaya ve Çağlayan – Türkiye*, no. 3921/02, no. 35003/02 ve no. 17261/03, 23 Ocak 2007). Haklarındaki cezai kovuşturmanın sonucuna ilişkin bir belgenin mevcut olmaması karşısında, AİHM, başvuranların 466 sayılı Kanun'un 1/6 maddesine dayanarak tazminat davası açma imkanlarının olup olmadığına ilişkin fikir yürütemez. Ancak, hali hazırda, ulusal mahkemelerin, 1/6 madde uyarınca tazminat ödenmesine karar verirken değerlendirmelerini, özgürlükten mahrum bırakmanın 5. maddenin ilk dört paragrafına aykırı olup olmadığına değil, sadece söz konusu Kanun'un gerektirdiği şartlara dayandığını tespit eden AİHM (bkz., *Sinan Tanrıku ve Diğerleri – Türkiye*, no. 50086/99, 3 Mayıs 2007; *Medeni Kavak – Türkiye*, no. 13723/02, 3 Mayıs 2007; yukarıda anılan *Saraçoğlu ve Diğerleri*), başvuranların, AİHS'nin 5. maddesinin 1., 3. ve 4. paragraflarına aykırı olarak özgürlükten yoksun bırakılmaları karşılığında, AİHS'nin 5/5 maddesinin gerektirdiği gibi 466 sayılı Kanun'un 1/6 maddesi hükümleri uyarınca uygulanabilir bir tazminat haklarının olmadığını tespit etmiştir.

Dolayısıyla, AİHS'nin 5/5 maddesi ihlal edilmiştir.

II. İHLAL EDİLDİĞİ İDDİA EDİLEN DİĞER AİHS MADDELERİ

Birinci ve ikinci başvuran, ek görüşlerinde, AİHS'nin 6. maddesi uyarınca, kovuşturmanın ilk aşamalarında avukat yardımından mahrum bırakıldıkları konusunda şikayetçi olmuşlardır.

AİHM, AİHS muamelelerinde tecrübeli bir avukat tarafından temsil edilen bu başvuranların, AİHS'nin 34. ve 35. maddeleri şartlarının bu şikayete ilişkin olarak karşılandığını ortaya koyan bir belge sunmadıklarını gözlemlemiştir.

AİHM, başvurunun bu kısmının, AİHS'nin 35. maddesinin 1., 3. ve 4. paragrafları uyarınca açıkça dayanaktan yoksun olması gerekçesiyle kabuledilemez ilan edilmesi gerektiği kararını vermiştir.

III. AİHS'İN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. maddesi şöyledir:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

A. Tazminat

Başvuranlar İpek ve Özpamuk, ayrı ayrı, 50.000 Euro manevi tazminat talebinde bulunmuşlardır. Demirel 35.000 Euro manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

Hükümet, talep edilen miktarlara karşı çıkmıştır.

AİHM, dava olayları nedeniyle şüphesiz önemli ölçüde üzüntü yaşamış olmaları nedeniyle başvuranlara manevi tazminat ödenmesi gerektiğini değerlendirmiştir. AİHM, hakkaniyet temelinde karar vererek İpek ve Demirel'e ayrı ayrı 1.500 Euro ve Özpamuk'a 1.000 Euro manevi tazminat ödenmesine karar vermiştir.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuranlar İpek ve Özpamuk, yerel mahkemelerdekiler de dahil olmak üzere avukatlık ücreti karşılığı 4.788 Euro talep etmişlerdir. Demirel, avukatlık ücreti karşılığı 2.565 Euro talep etmiştir. Başvuranlar, ayrıca, yargılama masraf ve giderlerine ilişkin olarak, Avrupa Konseyi tarafından sunulan adli yardıma tekabül eden bir miktarın ödenmesini talep etmişlerdir. Başvuranlar, avukatlarıyla yaptıkları avukatlık ücreti anlaşmasını, Diyarbakır Barosu ücretler tarifesi ve avukatları tarafından hazırlanan zaman çizelgesini sunmuşlardır.

Hükümet, söz konusu miktarlara itiraz etmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihadına göre, başvuran, ancak mahkeme masraflarının zorunlu olarak ve gerçekten yapıldığı ve miktarının makul olduğu kanıtlandığı durumda mahkeme masraflarının ödenmesi hakkına sahiptir. Somut davada, elindeki belgeleri ve yukarıdaki kriterleri göz önünde bulunduran AİHM, yerel yargılamadaki masraf ve giderlere ilişkin talebi reddetmiş ve AİHM'deki mahkeme masraflarına karşılık başvuranlara ortak olarak 2.000 Euro tazminat ödenmesine karar vermiştir.

C. Gecikme faizi

Gecikme faizi Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı orana üç puanlık bir artış eklenerek belirlenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYANARAK, AİHM OYBİRLİĞİ İLE

1. Başvuranların AİHS'nin 5. maddesinin 1(c), 3, 4 ve 5. paragrafları uyarınca olan şikayetlerinin kabuledilebilir; başvurunun kalanının kabuledilemez olduğuna;
2. Başvuran Özpamuk'a ilişkin olarak AİHS'nin 5/1 (c) maddesinin ihlal edilmediğine;
3. Başvuranlar İpek ve Demirel'e ilişkin olarak AİHS'nin 5/1 (c) maddesinin ihlal edildiğine;
4. AİHS'nin 5/3 maddesinin ihlal edildiğine;
5. AİHS'nin 5/4 maddesinin ihlal edildiğine;
6. AİHS'nin 5/5 maddesinin ihlal edildiğine;
7. a) AİHS'nin 44. maddesinin 2. paragrafı gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Yeni Türk Lirası'na çevrilmek üzere Savunmacı Hükümet tarafından başvuranlara aşağıdaki miktarların ödenmesine;
 - (i) Manevi tazminat olarak İpek ve Demirel'e ayrı ayrı 1.500 Euro (bin beş yüz Euro) ve Özpamuk'a 1.000 Euro (bin Euro) ile birlikte bu miktara tabi olabilecek her türlü vergi;
 - (ii) Yargılama masraf ve giderleri olarak başvuranlara ortaklaşa 2.000 Euro (iki bin Euro) ile birlikte bu miktara tabi olabilecek her türlü vergi;
- b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz uygulanmasına;
8. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin reddine

KARAR VERMİŞTİR.

- İşbu karar İngilizce olarak hazırlanmış ve AİHM İç Tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragrafları gereğince 3 Şubat 2009 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Sally Dollé
Zabıt Katibi

Françoise Tulkens
Başkan